

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

פרשת השבוע בשבת זו הנה אחרי מות. המיוחד בשבת זו שאנו עומדים בערב פסח שחל להיות בשבת. שבת אשר לפני ליל הסדר נקראת גם בשם שבת הגדול.

בפרשה שלושה עינים והם:

- עבודת כהן גדול ביום הכיפורים
- איסורים בתחום הזבח והמאכל
- ואיסורי גילוי העריות.

פרשתינו פותחת במילים

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לְפָנָי-יְהוָה וַיָּמָתוּ.
 ב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל-אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֵל-יָבָא בְּכָל-עַת אֶל-הַקֹּדֶשׁ
 מִבֵּית לְפָרֹכֶת אֶל-פְּנֵי הַפְּפֹרֶת אֲשֶׁר עַל-הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת כִּי בְעֵנָן אֶרְאֶה עַל-
 הַפְּפֹרֶת.

אומר על זה רש"י

- ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא - שלא ימות כדרך שמתו בניו
- ולא ימות - שאם בא הוא מת
- כי בענן אראה - כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני ולפי שגלוי שכינתי שם יזהר שלא ירגיל לבא זהו פשוטו, ומדרשו לא יבא כי אם בענן הקטרת ביוה"כ

ואומר הרמב"ן

- וטעם אחיך - שתזהירנו, כי אחיך הוא, ואע"פ שאתה אינך בבל יבא, אהרן אחיך בבל יבא. ואמר ר"א שזאת הפרשה לאות כי בני אהרן הכניסו אש הקטרת לפנים. ואינו כן על דעתו, כי הכתוב שמזכיר תמיד העון אומר (במדבר ג ד) בהקריבם אש זרה, ואם תהיה ראייה שנכנסו לפנים בעבור האזהרה שהזהיר למשה על אביהם שלא ימות, כל שכן שתהיה ראייה שנכנסו שתויי יין בעבור האזהרה שנאמרה לאהרן עצמו מיד. ועוד כי איך יעלה על דעתם לבא היום אל המקום אשר לא נכנס שם אביהם, כי אהרן הקטיר הקטורת על המזבח הפנימי, ולמה יכניסו הם הקטורת שלהם לפנים משלו. וכבר רמזתי (לעיל י ב) על חטאם, ולשון הכתובים יורה עליו: אבל מלת "בקרבתם", כפי הפשט, כמו, או בקרבתם אל המזבח (שמות מ לב), לשרת יאמר, כי בשרתם לפני ה' מתו. אם כן יזהיר אהרן שלא ישרת אלא במקום אשר יצוה ובעת אשר יצוה: ויתכן שיהיה טעמו כטעם שאמר רבותינו (מכילתא בשלח ויסע ו) שהיו מליצין אחרי הקטרת שעל ידו מתו נדב ואביהוא וכו', ויאמר הכתוב כי אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' בקטרת, אמר ה' לאהרן כי הוא יקרב יותר מהם אל ה' בקטרת, וימות אם יבא אל הקדש זולתי הקטרת, כי

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

בו יכנס תחילה, כמו שאמר, והביא מבית לפרכת (פסוק יב), וכסה ענן הקטרת את הכפורת אשר על העדות ולא ימות (פסוק יג). וזה טעם, כי בענן אראה על הכפרת, שלא יכנס רק בקטרת שיעלה עננו שם, כמו שאמר (בפסוק יב), וכסה ענן הקטרת את הכפרת: וטעם בכל עת. בעבור שכבר הזכיר יום הכפורים, שאמר (שמות ל י) וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה, אמר בכאן לא יבא בשום עת אל הקדש רק בזאת, כלומר ביום אשר יקריב הקרבנות האלה לכפורים, ואחרי כן יפרש בפרשה במה יכנס, כמו שאמר (פסוק יב) והביא מבית לפרוכת, ויפרש היום שיהיה בעשור לחדש השביעי (פסוק כט), ויחזור ויאמר כי יהיה אחת בשנה (פסוק לד)

שאלות נוספות העומדות לפנינו הנם:

- מדוע לא באה פרשה זו ישר לאחר הפרשה העוסקת במות בני אהרון ויקרא פרק י'

א וַיִּקְחוּ בְנֵי-אַהֲרֹן נֹדֵב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם. ב וַתִּצָּא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי יְהוָה.

- מדוע נאמר שני בני אהרון ולא נאמר אחרי מות נדב ואביהוא
- ומדוע דווקא שני בנים אלה נבחרו למיתה

חלק מתשובות לשאלות אלה ניתן למצוא בדברים הבאים:

הפרשה כתובה כאן משום שמשם עיכב מעט את אמירתה לאהרון על מנת לפייסו משום ששני בני אהרון מתו ביום חנוכת המשכן והיה צריך את הזמן להקלת מצוקת הנפש.

הטעם שנאמר שני בני אהרן למרות שכבר נאמר שמתו לאהרן שני בנים. אלא שבא הכתוב ללמדנו שהיו ארבעת בני אהרן אמורים להיות נידונים במידת הדין ולמות בגין חטא העגל. שנאמר, ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו (דברים ט'), ואין השמדה אלא כילוי בנים. שנאמר, ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת (עמוס ב'). אך כיון שהתפלל משה עליהם, נתקבלה מחצית בקשתו ומתו רק שנים מבני אהרן במידת הדין. משום כך נאמר, וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן (בלבד), דהיינו, כאן בישר ה' למשה שנתקבלה מחצית בקשתו ומתו לאהרן רק שני בנים נדב ואביהוא. ובזה גם נתכפר לאהרן חטא העגל וגם למדו ישראל מכך שאין משוא פנים בדין אצל ה'. הטעם שנאמר אחרי מות שני בני אהרן ולא נאמר אחרי מות נדב ואביהו. משום שנדב ואביהוא עדין לא נשאו להם נשים, לפיכך נקראו

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

בני אהרן כי הם ברשותו של אהרן אביהם. משום כך הפגיעה בבני אהרן היתה גם פגיעה באהרן עצמו.

הטעם שמתוך ארבעת בני אהרן מתו דווקא נדב ואביהוא. לפי שנדב ואביהוא נכשלו רק פעמיים כביכול בחטא שבין האדם למקום. חטאם הראשון היה בהר סיני כפי שנאמר, ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל, ויראו את אלהי ישראל (שמות כ"ד). דהיינו, שהסתכלו והציצו והתחייבו מיתה. אלא שלא רצה ה' לערבב את שמחת התורה ודחה להם את העונש. וחטאם השני היה בעת שהקריבו אש זרה ביום חנוכת המשכן. לפיכך נקדש שם שמים במיתתם. שנאמר, בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד. ונאמר בהמשך, ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה' (ויקרא י'). כלומר, מיתת בני אהרן השיגה שלוש מטרות: מטרה ראשונה הענשת נדב ואביהוא בגין חטאם, מטרה שניה כפרה לאהרן על חטא העגל, והמטרה השלישית הרתעה לישראל להישמר מן החטא. לפי שישראל נשאו קל וחומר בעצמם: אם בני אהרן הצדיקים נענשו מיתה על עבירות שבין האדם למקום. שנאמר, וימותו לפני ה'. כל שכן שלא ינקה ישראל החוטא בעבירות שבין אדם לחבירו.

אך לא כולם מוצאים את בני אהרון כצדיקים ילקוט שמעוני אומר

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. מה תלמוד לומר, לפי שהוא אומר ויקחו בני אהרן נדב ואביהו, בני אהרן שלא חלקו כבוד לאהרן נדב ואביהוא לא נטלו עצה ממשה (שנאמר ויקחו). איש מחתתו איש מעצמו עשה ולא נטלו עצה זה מזה.

פה המקום לחזור לדבר בשבת הגדול- כאשר נשאל את עצמנו מה מקור השם שבת הגדול ומדוע לא נאמר שבת הגדולה?

הרב ישראל מאיר לאו בספרו יהדות הלכה למעשה מנסה לתת מספר תשובות והן:

- חג הפסח המקורי במצרים חל ביום חמישי בשבוע בעשור לחודש נצטוו לקחת "שה לבית אבת שה לבית" ולהכינו להקרבה ארבעה ימים מאוחר יותר דבר שנעשה כפי שלמדנו מיציאת מצרים. מאחר וזבח השה הוגדר כתועבת מצרים הרי ביום שבת זה החלה שרשרת הנסים לעם ישראל
- בהפטרה שקראנו השבת נאמר "הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא"

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

- מנהג קדום בישראל שביום זה נושא רב הקהילה דרשה מיוחדת לפני הקהל במהלכה הוא מפרט את דיני הפסח ומכין רעיונית והלכתית את הציבור לקבל את פני החג. היות שהרב הוא הגדול בקהילה נקראת השבת לכבודו שבת הגדול.

את אותם נימוקים ניתן למצוא גם בספרו של יואל רפל מועדי ישראל.

מאחר והשבת הנה שבת הגדול ואמנם איני יכול להתכחש שגדול אני לפחות במשקל הרי שהגיע הרגע לדרוש בהלכות הפסח הבא עלינו לטובה.

הרמבם

בהלכות חמץ ומצה אומר

יש בכללן שמונה מצוות--שלוש מצוות עשה, וחמש מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) שלא לאכול חמץ ביום ארבעה עשר מחצות היום ולמעלה; (ב) להשבית שאור מארבעה עשר; (ג) שלא לאכול חמץ כל שבעה; (ד) שלא לאכול תערובת חמץ כל שבעה; (ה) שלא יראה חמץ כל שבעה; (ו) שלא יימצא חמץ כל שבעה; (ז) לאכול מצה בלילי הפסח; (ח) לספר ביציאת מצרים באותה הלילה.

פסח השנה גורם לנו לבעיות מורכבות מעט מן הרגיל ולמעשה גם אחרי ששרפנו את החמץ ביום שישי מותר לנו לאכול חמץ בשבת. נכון שאכילת החמץ מותרת עד השעה הרביעית ליום אשר על גבולה אנו נמצאים כרגע. הבעיה העיקרית העומדת בפני שומרי החמץ הנה כיצד לקיים את שלש סעודות השבת מחד ולא לבוא לידי עבירת חמץ ברחבי הבית מאידך. יש לזכור שבימינו אלה קיימים מספר פתרונות שלא היו נהוגים בעבר והם מצה עשירה או מצה מטוגנת תלוי מאיזה מוצא היה בית אבא ואמא של כל אחד. בעבר היו נוהגים להכין חלות לשבת זו ולנסות לגומרם עד שעת אסור חמץ. בקצור שולחן ערוך אף נאמר שהיה נותר לאדם שארית ולא ניתן לסימה יצרור במפה היטב על מנת שלא יפזר פרורים ויתנה לעכו"ם שיכול לאוכלה.

חשיבות מצות הפסח בנוסף לאכילת המצה הנה בסיפור יציאת מצרים אותו יש לשנן על מנת להיזכר שנאמר "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמור" משפט זה מעורר את השאלה ומה עם בתך, האם היא לא בסיפור זה, האם עדין לא יצאה לחרות ממצרים מבית עבדים. אך כיוון שהשעון רץ ואולי יש אוהבי חמץ הרוצים להספיק טעימה אחרונה לפני האיסור אזכיר רק את הלחמנייה המופיעה באגדה במילים

"הא לחמא עניה די אכלו אבהתנה בארעא דמצרים"

כל דכפין ייתי ויכל כל דצריך ייתי ויפסח"

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
יש יותר מדרכ אחת להיות יהודי

קהילת מבקשי דרך, ע"ר

ש"י עגנון 22 ירושלים 93589 קווי אוטובוס 22, 13, 24, 4

טל: 02-6792501 פקס: 02-6786207

דואר אלקטרוני: kehillah@bezeqint.net

אתר אינטרנט: www.mevakshei.org

מאז 1962 קהילה ויצירה יהודית

פעילויות הקהילה מתקיימות בסיוע הסוכנות היהודית לארץ ישראל

שבא לומר לנו המצה המסמלת את היציאה לחרות מבית עבדים מסמלת כאן את מזון העבדים והעניים ותמיד יש מקום לזכור שישנם כאלה שאין ידם משגת ועל כן מזמינים בלשון הדיבור כיום, ובעבר היה גם לשון מעשה את העניים להצטרף לסעודה.

שבת שלום וחג פסח כשר שקט ושמה.